

निलोचि (von **मुच** mit **नि**) m. N. pr. eines Fürsten, eines Sohnes des **Bhāgamāna**, **Bhāg.** P. 9, 24, 7.

नियत s. u. **यम्** mit **नि**.

नियति (von **यम्** mit **नि**) f. die fest bestimmte Ordnung der Dinge, Bestimmung, Nothwendigkeit, Schicksal **AK.** 1, 1, 4, 6. H. 1379. an. 3, 273. **MBh.** 1. 121. **HALĀJ.** 1, 86. **ÇĀṆKH.** Br. 22, 1. neben **यदृच्छा** **Çvetāçv.** Up. 1, 2. हे-तुयुक्तः सदा सर्गो भूतानां प्रलयस्तथा। परप्रत्ययसर्गे तु नियतिर्नानुवर्तते ॥ **MBh.** 12, 7864. **नियतिर्दुरतिक्रमा** **HARIV.** 4874. R. 4, 24, 4. 11. प्रस्तो नियतिराङ्गणा **RĀGA-TAR.** 6, 292. Personif. als Göttin **MBh.** 2, 459. **नियते-नियोगात्** **Çu.** 4, 34. **Ājati** und **Nijati** Töchter von **Meru** und Gemahlinnen **Dhātār's** und **Vidhātār's** **Bhāg.** P. 4, 1, 44. **VP.** 82 (wo fälschlich **Nirjati** gedruckt ist). 83, N. 11. **नियती** als Bein. der **Durgā** **NIRUKTADHĪJĀ** im **Devī-P.** **ÇKDr.** = **नियम**, **संयम** Beschränkung u. s. w. H. an. **MBh.**

नियतैर (wie eben) nom. ag. 1) derjenige welcher abhält, aufhält, im Zaume hält, Bändiger: नकिरस्य शचीनो नियता सूनूतानाम् **RV.** 8, 32, 15. अशिष्टानां नियता हि शिष्टानां परिरतिता **MBh.** 1, 6845. **नियता-रमसाधूनां** गोप्तारं धर्मचारिणाम् 3, 15956 = 5, 4643. **नियता** दुर्विनीता-नां विनीतप्रतिपूकः **R. GORR.** 2, 1, 30. अनियम्यो नियतरो (नरनारायणो) **MBh.** 8, 4451. चित्तस्य नियतृणाम् als Erkl. von अन्तेष्टराणाम् **MAL-LIN.** zu **KUMĀRAS.** 3, 40. (तत्रम्) ब्राह्मणाजातेरपि नियत **ÇĀṆKH.** zu **BṚH. ĀR.** Up. S. 238. ब्राह्मणादिवर्णनियतीर्दिवताः **S.** 143. Ohne obj. vom König **RAGH.** 15, 51. Nom. abstr. davon: सर्वनियतृव **VEDĀNTAS.** (Allah.) No. 23. — 2) m. Pferdebändiger, Wagenlenker **AK.** 2, 8, 27. H. 760. **HALĀJ.** 2, 293. **MBh.** 7, 516. P. 4, 4, 52, **VārL.** 7. **RAGH.** 1, 17.

नियतव्य (wie eben) adj. 1) zurückzuhalten, im Zaume zu halten, zu bändigen **M.** 9, 213. 307. **MBh.** 5, 2140. 12, 2936. 3320. 9588. **R. GORR.** 2, 122, 22. **नियतव्यः** सदा क्रोधो वृद्धबालातुरेषु च **MBh.** 5, 1428. — 2) zu erzwingen: तस्मात्त्यागवैरग्यादिसाधनबलावलम्बेनात्मविज्ञानस्मृतिसंत-तिर्नियतव्या **ÇĀṆKH.** zu **BṚH. ĀR.** Up. S. 186. fg. — Vgl. **नियम्य**.

नियतु (wie eben) nom. act.; s. **दुर्नियतु**.

नियन्त्रण (von **यन्त्र** mit **नि**) n. 1) das Bändigen, Beschränkung der Freiheit: निसर्गतर्ला नारीः को नियन्त्रयितुं तमः। नियन्त्रणेन किं वा स्यात्सतां स्मरणोचितम् ॥ **RĀGA-TAR.** 3, 515. Z. d. d. m. G. 14, 572, 17. — 2) Beschränkung so v. a. Feststellung, nähere Bestimmung: अनेकार्थशब्द-स्यैकार्थनियन्त्रणार्थं विशेषम् **SĪH.** D. 18, 9.

नियम (von **यम्** mit **नि**) m. = **नियाम** P. 3, 3, 63. 6, 2, 144. 1) Bändigung, Zurückhaltung, Beschränkung: भूतानामथ पञ्चानां यथैषामीश्वरः मनः। नियमे च विसर्गे च भूतात्मा मन एव च ॥ **MBh.** 14, 1424. अथर्मनियमाय **M.** 8, 122. विषयासक्तिं **ÇUK.** in **LA.** 40, 1. प्रभाव **RĀGA-TAR.** 4, 331. **नियम** = बन्ध **TRIK.** 3, 3, 298. fg. = यन्त्रणा, यन्त्रणा **TRIK.** H. an. 3, 467. **MBh.** m. 46, wo यन्त्रणायां für मन्त्रणायां zu lesen ist. — 2) das Niederhalten, Senken (des Tones) **RV. PRĀT.** 3, 13. — 3) Beschränkung auf (loc., प्रति mit acc.), Beschränkung, Feststellung, genauere Bestimmung **KAP.** 1, 41. संब्या **RV. PRĀT.** 11, 11. स्वरसंस्कारयोश्चन्दसि नियमः **VS. PRĀT.** 1, 1. 4. **ÇIKSHĀ** 11. दैवस्याम्बुमुचश्च नास्ति नियमः को ऽप्यानुकूल्यं प्रति **RĀGA-TAR.** 4, 544. भूतेश्वर्धमानेशविजयेशानपश्यतः। नियमो राजकार्येषु तस्याभूत्प्रतिवासरम् ॥ wenn er nicht die Heiligh-

mer **Bhūteça** u. s. w. besuchte, beschränkte er sich auf die königlichen Angelegenheiten 2, 123. **धार्पयकस्य** **ÇĀṆKH.** **GṚH.** 6, 1. 2. **KĀTJ. ÇR.** 1, 4, 8. **यानुपूर्व्य** **Ç.** 5, 3. अ **1, 3, 6. 5, 16.** काल **ÇĀṆKH.** **GṚH.** 2, 11. **MBh.** 1, 6452. — **Ind. St.** 3, 395 (23). **SĀṆKHJAK.** 12. **ÇRUT.** 10. **Schol.** zu P. 1, 1, 62, 2, 46. 2, 2, 20. 32. 6, 1, 80. 7, 1, 67. 2, 19. **SIDDH. K.** zu P. 1, 1, 34. 7, 2, 63. — 4) feste Regel, Nothwendigkeit **KAP.** 1, 71. 116. 3, 76. **लङ्घन** 4, 15. साकृचर्य **TARKASAMGR.** 29. स्त्रीणां प्राकृतभाषणमेव नियमः **Schol.** zu **ÇĀK.** 9, 6. **ÇĀṆKH.** zu **BṚH. ĀR.** Up. S. 35. तिथिनियमात् nach der festen Norm der Tithi (nimmt der Mond zu und ab) **VARĀH. BṚH.** S. 4, 31. नियमेन mit Nothwendigkeit, mit Bestimmtheit, gewiss: यं पालयसि धर्मं त्वं धृत्या च नियमेन च **R.** 2, 25, 3. **SUÇR.** 2, 450, 9. **PAÑKĀT.** II, 53. **Schol.** zu **GAIM.** 1, 16. **नियमात्** dass. **VARĀH. BṚH.** S. 45, 20. मृत्युं ददाति नियमात्सु सैकिकेयः 103, 3. **BṚH.** 11, 6. **नियम** = निश्चय **TRIK.** H. an. **MBh.** — 5) Versprechen, Gelübde **AK.** 1, 1, 4, 14. **TRIK.** H. an. **MBh.** ईदृक्तु वाचा नियमो ग्राह्यः संबन्धिना त्वया **KATĀS.** 17, 83. अयमेतस्या (in Betreff ihrer) नियमश्चास्तु वः सदा 15, 142. **VID.** 76, 77. — 6) eine Beschränkung die man sich auflegt, eine übernommene besondere Observanz, ein kleines Gelübde im Gegens. zu **यम** (ein grosses Gelübde, welches stets zu beobachten ist) **AK.** 2, 7, 37. 48. **TRIK.** H. 843. H. an. **MBh.** शौचसंतोष-तपःस्वाध्यायेश्चरप्रणिधानानि नियमः **JOGAS.** 2, 32. 29. **TATTVA.** 19. **VEDĀNTAS.** (Allah.) No. 129. 127. H. 82. स्नानमैनापवासेस्यास्वाध्यायोपस्थ-निष्कृतिः। नियमा गुरुश्रुषूषाशौचाक्रोधाप्रमादताः ॥ **JĀGĀ.** 3, 314. यमान्सेवेत नित्यं न नित्यं नियमान्बुधः **M.** 4, 204. **VP.** 288. 633. **Bhāg.** P. 2, 9, 39. 5, 8, 5. तस्मिन्त्रते नियमविशेषाः **TAITT.** **ĀR.** 1, 32, 1. व्रता नियमधर्माश्च **M.** 2, 3. **नियमाः** 97. 175. 3, 193. **नियममास्थिता** 9, 75. **नियमस्य** (= वेद-स्य **KULL.**) धारणात् 10, 3. वृथानियमधारिन् **MBh.** 13, 1555. 2736 (wo wie 2880 कंचिदा ⁰ zu lesen ist). **BRĀHMAN.** 2, 54. **SUND.** 2, 16. सावित्रे नियमे पूर्णो **HARIV.** 5658. R. 1, 8, 14. समाप्तदीना ⁰ 17, 10. **नियममातिष्ठ** 24, 4. 25, 11. उत्सृज्य नियमांस्तीव्रान् 2, 22, 23. यथैते नियमं पौराः कुर्वन्त्यस्मिन्निवर्तने 46, 20. गृहीत्वा नियमम् 82, 62. सतां पथि स्वैर्नियमैः परैः स्थितः 94, 26. **SUÇR.** 1, 21, 19. **RAGH.** 1, 94. 5, 8. **ÇĀK.** 180. **VARĀH. BṚH.** S. 104, 49. **Bhāg.** P. 3, 14, 36. **BRĀHMA-P.** in **LA.** 50, 6. 53, 10. **Schol.** zu P. 4, 2, 15. प्रवृत्ता-रः सुनियमा नेतरो नयदर्शिनम् **HARIV.** 4139. सनियमा **VIKR.** 37, 7. — 7) bei den Rhetorikern feststehender Vergleich, Gemeinplatz **KAVIKALPALATĀ** im **ÇKDr.** — 8) personif. (wohl der Begriff u. 4) ein Sohn **Dharma's** von der **Dhṛti** **VP.** 33. **MĀRK.** P. 50, 25. — **नियमात्** **AK.** 2, 9, 4 falsche Lesart für **नियमात्**. — Vgl. **अ**.

नियमन (wie eben) 1) adj. bändigend, bezwingend: बलेः **HARIV.** 10684. — 2) n. a) das Bändigen, Bezwingen: असताम् **RAGH.** 9, 6. **MBh.** 58. **PAÑKĀT.** III, 268. सर्वैर्नियमनं कृतम् **HARIV.** 10373. मन्योः **MBh.** 3, 1075. — b) das Beschränken, genauere Bestimmung **RĀGA-TAR.** 4, 137. **Schol.** zu P. 6, 1, 80. **KĀVJA-PR.** 13, 3. 4. **SĪH.** D. 18, 11.

नियमपाल (नि + पाल) m. angeblich N. pr. eines Weisen, von dem die Nepalesen den Namen ihres Landes ableiten, **LIA.** I, 38, N. 3.

नियमवत् (von **नियम**) adj. 1) frommen Observanzen obliegend **MBh.** 1, 3839. **KULL.** zu **M.** 3, 158. — 2) f. ⁰वती die Regeln —, die monatliche Reinigung habend **SUÇR.** 1, 317, 9.

नियमस्थिति (नि + स्थि) f. Askeze **H.** 81. **HALĀJ.** 4, 91.